Protokół

20. posiedzenia, 4. sesyi, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 15. maja 1893.

Początek posiedzenia o godzinie 10. minut 43 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. O. Eustachy książe Sanguszko.

Sekretarze: Jan Trzecieski, Dr. Franciszek Paszkowski, ks. Mikołaj Siczyński, Józef Wiktor.

Obecnych posłów: 111.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Radca dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie, oznajmiając, że protokół 18. posiedzenia uważa za przyjęty, nie wniesiono bowiem przeciw niemu żadnych zarzutów, tudzież że protokół 19. posiedzenia jest wyłożony do przejrzenia w kancelaryi sejmowej.

Marszałek podaje do wiadomości Izby, że udzielił p. Rogoyskiemu urlopu na dni 3, p. Siemiginowskiemu na dzień jeden, J. E. p. Tarnowskiemu na dni 5, J. E. p. Bilińskiemu do końca bieżącej sesyi.

Sekretarz p. Trzecieski odczytuje spis petycyi wniesionych po dzień 15. maja b. r., które Izba przydziela następującym komisyom:

Komisyi drogowej: L. s. 1037, 1058.

Komisyi petycyjnej: L. s 1038.

Po odczytaniu petycyi L. s. 1040 i 1041, przemawia p. Barabasz i popiera tę petycyę, poczem Izba przydziela je komisyi petycyjnej.

Po odczytaniu petycyi L. s. 1057, przemawia p. Okuniewski i popiera tę petycyę, poczem Izba przydziela ją komisyi petycyjnej.

Komisyi prawniczej: L. s. 1039.

Komisyi gospodarstwa krajowego: L. s. 1042, 1048.

Po odczytaniu petycyi: L. s. 1051 i 1052, przemawia p. Dembowski i popierając te petycye, wnosi przekazanie ich komisyi gospodarstwa krajowego z poleceniem zdania z nich sprawy jeszcze w ciągu bieżącej sesyi.

Izba bez rozprawy uchwala zgodnie z powyższym wnioskiem.

Komisyi budżetowej przydzielone zostały petycye: L. s. 1043, 1044, 1045, 1046.

Po odczytaniu petycyi L. s. 1047, przemawia p. Sawczak i wnosi przekazanie tej petycyi komisyi budżetowej z poleceniem zdania z niej sprawy jeszcze w ciągu bieżącej sesyi.

Izba bez rozprawy uchwala zgodnie z tym wnioskiem.

Dalej przydzielone zostały komisyi budżetowej petycye: L. s. 1049, 1054, 1055, 1060, 1062, 1063.

Komisyi szkolnej: L. s. 1053.

Komisyi gminnej: L. s. 1059.

Komisyi kolejowej: L. s. 1061.

C. k. Komisarz rządowy, c. k. Radca dworu Włodzimierz hr. Łoś, odpowiada na interpelacye p. Żardeckiego i towarzyszy w sprawie szkół w Łańcucie.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z petycyi gminy Kryczka (pow. Bo-

horodczański) o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 705 zł. 80 ct. względnie 724 zł. 96 ct., należnej gminie miasta Budapesztu za utrzymanie czworga małoletnich sierót po ś. p. Jerzym Daszkiewiczu.

Sprawozdawca, p. Wereszczyński wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tej sprawy do komisyi budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwala zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany statutu Banku kraj., w celu utworzenia osobnego oddziału dla pożyczek i obligacyi kolejowych.

Sprawozdawca, p. Edward Jędrzejowicz wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tej sprawy do komisyi bankowej.

Izba bez rozprawy uchwala zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu koncesyi do pobierania opłat mytniczych:

1) Obszarowi dworskiemu w Husakowie od mostów na rzece Sołotwinie;

2) Obszarowi dworskiemu w Lisowcach od mostu na rzece Serecie;

3) Obszarowi dworskiemu w Podleszanach od przewozu przez rzekę Wisłokę;

4) Obszarowi dworskiemu w Rzemieniu od przewozu przez rzekę Wisłokę;

5) Gminie w Kamionce strumiłowej od mostów na rzekach Bugu i Kamionce;

6) Obszarowi dworskiemu w Mętkowie od przewozu przez rzekę Wisłę;

7) Obszarowi dworskiemu w Rogach od mostu na rzece Lubatówce;

8) Obszarowi dworskiemu w Monastercu od mostu na rzece Dniestrze;

9) Obszarowi dworskiemu w Terszakowie od mostu na rzece Dniestrze;

10) Obszarowi dworskiemu w Mostach od mostu na rzece Dniestrze:

11) Obszarowi dworskiemu w Sieniawie wspólnie z obszarem dworskim w Tryńczy od przewozu przez rzekę San.

Sprawozdawca, p. Edward Jędrzejowicz odczytuje sprawozdanie powyższe, zakończone wnioskiem powzięcia następującej uchwały:

U c h w a ł a

o udzieleniu koncesyi do pobierania opłat mytniczych.

1) Obszarowi dworskiemu w Husakowie od od mostów na rzece Sołotwinie;

2) Obszarowi dworskiemu w Lisowcach od mostu na rzece Serecie;

3) Obszarowi dworskiemu w Podleszanach od przewozu przez rzekę Wisłokę;

4) Obszarowi dworskiemu w Rzemieniu od przewozu przez rzekę Wisłokę;

5) Gminie w Kamionce strumiłowej od mostów na rzekach Bugu i Kamionce;

6) Obszarowi dworskiemu w Mętkowie od przewozu przez rzekę Wisłę;

7) Obszarowi dworskiemu w Rogach od mostu na rzece Lubatówce;

8) Obszarowi dworskiemu w Monastercu od mostu na rzece Dniestrze;

9) Obszarowi dworskiemu w Terszakowie od mostu na rzece Dniestrze;

10) Obszarowi dworskiemu w Mostach od mostu na rzece Dniestrze;

11) Obszarowi dworskiemu w Sieniawie wspólnie z obszarem dworskim w Tryńczy od przewozu przez rzekę San.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały, nadaje się prawo do poboru opłat mytniczych pod warunkiem utrzymywania przedmiotów omyconych w dobrym stanie i własnym kosztem:

1) Obszarowi dworskiemu w Husakowie powiatu Mościskiego, od dwóch mostów na rzece Sołotwinie, przy dwóch zaporach mytniczych, oddzielnie przy omyconych mostach ustawionych, podług następującej taryfy:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu, 1 (jeden) ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.;

c) od pięciu świń lub cieląt, od 10 owiec $^1/_2$ (pół) ct.

2) Obszarowi dworskiemu w Lisowcach powiatu Zaleszczyckiego od mostu na rzece Serecie;

3) Obszarowi dworskiemu w Podleszanach powiatu Mieleckiego od przewozu przez rzekę Wisłokę;

4) Obszarowi dworskiemu w Rzemieniu powiatu Mieleckiego od przewozu przez rzekę Wisłokę;

Przy każdem z tych trzech myt (pod poz. 2, 3 i 4 poszczególnionych), pobierać należy opłatę według następującego wymiaru:

1) Przy każdym wozie od jednego bydlęcia zaprzężonego 2 (dwa) ct.;

2) Od bydląt przepędzanych:

a) od każdego konia dorosłego, bydlęcia rogatego, osła, muła 2 (dwa) ct.;

b) od pięciu świń lub cieląt 1 (jeden) ct.;

c) od dziesięciu owiec 1 (jeden) ct.

5) Gminie w Kamionce strumiłowej powiatu Kamioneckiego od mostu na rzece Bugu na przedmieściu Zabużu i oddzielnie od trzech mostów na rzece Kamionce, według następującego wymiaru:

1) Od mostu na rzece Bugu:

a) Od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu $2^1/_2$ (dwa i pół) ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych, $2^1/_2$ (dwa i pół) ct.;

c) za 5 sztuk świń lub cieląt, za 10 owiec 1 (jeden) ct.

2) Od trzech mostów na rzece Kamionce z tem zastrzeżeniem, że każdy przebywający wszystkie trzy mosty, w jednej i tej samej jeździe, opłatę myta tylko raz ponosi:

a) Od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 1 (jeden) ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct ;

c) za 5 sztuk świń lub cieląt, za 10 owiec 1 (jeden) ct.

Właściciele obszaru dworskiego w Kamionce i oficyaliści tegoż obszaru, w myśl zawartej ugody, wolni są od opłaty myta.

6) Obszarowi dworskiemu w Mętkowie powiatu Chrzanowskiego, prawo do pobierania myta przewozowego na rzece Wiśle pod Mętkowem, według następującego wymiaru:

a) Od każdej osoby bez różnicy, wyjąwszy woźnicę lub jeźdźca na koniu 1 (jeden) ct.;

b) od jednego konia idącego pod wierzchem, pędzonego, albo zaprzężonego 3 (trzy) ct.;

c) od jednego źrebięcia do dwóch lat 1 (jeden) ct.;

d) od jednego wołu na rzeź albo w jarzmie, krowy, jałownika, bukata i trzylatki 3 (trzy) ct.;

e) od jednego cielęcia nie mającego jeszcze dwóch lat, świni karmnej, owcy, kozła, kozy i małych świń 1 (jeden) ct.

7) Obszarowi dworskiemu w Rogach, pow. Krośnieńskiego, od mostu na rzece Lubatówce, pod warunkiem utrzymywania tego mostu, oraz 13 innych mostów i kanałów w obrębie gminy w Rogach istniejących, podług następującej taryfy:

a) od jednej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.;

b) od jednej sztuki bydła pociągowego wolnego, od wierzchowca, tudzież od każdej sztuki bydła pędzonego ciężkiego, jakoteż od koni, wołów, bujaków, krów i jałówek, byków, mułów i osłów, jakoteż od każdej sztuki pędzonej młodego bydła tego rodzaju 1 (jeden) ct.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego, jako to: od cieląt, owiec, kóz, nierogacizny, oraz od każdej sztuki pędzonej młodego bydła tegoż rodzaju $^1/_2$ (pół) ct:

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, wolne są od opłaty mytniczej.

8) Obszarowi dworskiemu w Monastercu, powiatu Rudeńskiego, od mostu na rzece Dniestrze w Monastercu;

9) Obszarowi dworskiemu w Terszakowie, powiatu Rudeńskiego od mostu na rzece Dniestrze w Terszakowie;

10) Obszarowi dworskiemu w Mostach, powiatu Rudeńskiego, od mostu na rzece Dniestrze w Mostach:

Od każdego z tych trzech myt (pod poz. 8, 9, 10,) poszczególnionych pobierać należy opłaty podług następującego wymiaru:

1) Przy każdym wozie od jednego bydlęcia zaprzężonego 1 (jeden) ct.;

2) Od bydląt przepędzanych:

a) od każdego konia, dorosłego bydlęcia rogatego, osła, muła, 1 (jeden) ct.;

b) od pięciu świń albo cieląt 1 (jeden) ct.;

c) od dziesięciu owiec 1 (jeden) ct.

Mieszkańcy gminy Terszakowa wolni są od opłaty myta mostowego, dla tamtejszego obszaru dworskiego ustanowionego.

Mieszkańcy gminy w Mostach wolni są od opłaty myta mostowego, tamtejszemu obszarowi dworskiemu przysługującego.

11) Obszarowi dworskiemu w Sieniawie, powiatu Jarosławskiego wspólnie z obszarem dworskim w Tryńczy powiatu Łańcuckiego, od przewozu przez rzekę San, pod Sieniawą według następującego wymiaru:

a) od każdej osoby bez różnicy, wyjąwszy woźnicę lub jeźdźca na koniu 1 (jeden) ct;

b) od jednego konia idącego pod wierzchem, pędzonego lub zaprzężonego 3 (trzy) ct.;

c) od jednego źrebięcia do 2 lat 1 (jeden) ct.;

d) od jednego wołu na rzeź albo w jarzmie, krowy, jałownika, bukata i trzylatki 3 (trzy) ct.;

e) od jednego cielęcia nie mającego jeszcze 2 lat, świni karmnej, owcy, kozła, kozy i małych świń 1 (jeden) ct.

Art. II.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej i o zniżeniu tejże.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie całego projektu *en bloc*.

Izba w głosowaniu uchwala cały projekt uchwały *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwala Izba cały projekt uchwały w trzeciem czytaniu.

Następuje:

Trzecie czytanie ustawy uzupełniającej postanowienia ustawy krajowej z dnia 20. marca 1874 o założeniu i wewnętrznem urządzeniu ksiąg hipotecznych.

Sprawozdawca p. Klemensiewicz, odczytuje ustawę, jak następuje:

U s t a w a

z dnia . . . . uzupełniająca postanowienia ustawy krajowej z dnia 20. marca 1874 Nr. 29 Dz. u. kr. o założeniu i wewnętrznem urządzeniu ksiąg hipotecznych dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam:

§. 1.

Jeżeli zachodzą warunki przewidziane w §. 5. ust. kraj. z dnia 20. marca 1874 Nr. 29. dz. u. kr., mogą być posiadłości tabularne, lub wydzielone części składowe tychże, na żądanie właściciela wcielane albo do innego wykazu hipotecznego posiadłości tabularnej, objętej tąż samą księgą gruntową, albo do wykazu hipotecznego księgi gruntowej dla posiadłości nietabularnych tejże samej gminy katastralnej, a to z zastósowaniem przepisów ustawy z dnia 6. lutego 1869 Nr. 18. D. p. p.

Pod tymi samymi warunkami mogą posiadłości nietabularne lub wydzielone z nich części składowe wcielone być do wykazu hipotecznego posiadłości tabularnej, jeżeli będzie wykazanem, iż równocześnie z tem wcieleniem lub też wcześniej wydzieloną została z tejże posiadłości tabularnej taka część, z którejby roczna należytość w podatkach rządowych realnych nie wynosiła o wiele niższej kwoty od tej, jaka przypada z posiadłości nietabularnej, wcielić się mającej.

Przed zezwoleniem na żądane wcielenie sąd właściwy zasięgnąć ma opinii c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego.

§. 2.

Posiadłości tabularne, które w myśl ustawy krajowej z dnia 21. marca 1888 Nr. 41. Dz. u. kr. wcielone zostaną do związku gminnego, mają być przez właściwe sądy z urzędu wydzielone z ksiąg hipotecznych, przeznaczonych dla posiadłości tabularnych, a przeniesione do ksiąg hipotecznych, obejmujących wykazy posiadłości nietabularnych tej samej gminy katastralnej

W tym celu zawiadamiać będzie c. k. Namiestnictwo sądy kolegialne o każdem takiem prawomocnem wcieleniu posiadłości tabularnej do związku gminnego.

§. 3.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie zaraz po jej ogłoszeniu.

§. 4.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i sprawiedliwości.

P. Wiktor wnosi przyjęcie całego projektu ustawy w trzeciem czytaniu *en bloc*.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek, po czem przyjmuje cały projekt ustawy w trzeciem czytaniu *en bloc*.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Fruchtmanna w sprawie utworzenia Sądu obwodowego w Stryju.

P. Fruchtmann uzasadnia ten wniosek, a pod względem formalnym wnosi przekazanie tego wniosku do komisyi prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwala zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Huryka o zbadaniu przyczyn ekonomicznego upadku włościan.

P. Huryk uzasadniwszy ten wniosek, wnosi pod względem formalnym przekazanie go do komisyi administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwala zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Merunowicza o przeistoczenie wyznaniowej szkoły izraelickiej w Brodach, subwencyonowanej z funduszu krajowego, na szkołę publiczną etatową.

P. Merunowicz uzasadnia powyższy wniosek a pod względem formalnym wnosi przekazanie go do komisyi szkolnej.

Podczas tego przemówienia obejmuje przewodnictwo Zastępca Marszałka krajowego, J. E. X. Metropolita Sembratowicz.

Izba bez rozprawy uchwala zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi budżetowej z petycyi komitetu wykonawczego powszechnej wystawy krajowej o udzielenie subwencyi.

Sprawozdawca, p. Skałkowski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Komitetowi powszechnej wystawy krajowej w roku 1894 we Lwowie odbyć się mającej, przyznaje się subwencya z funduszów krajowych na ogólne cele tej wystawy w sumie 50.000 zł.

2. Suma ta wypłacona będzie Komitetowi wystawy w dwóch ratach, a mianowicie w roku 1893 i w r. 1894.

3. Przyznaje się Wydziałowi krajowemu kredyt dodatkowy na rok 1893, w sumie 25.000 celem wypłacenia pierwszej raty subwencyi powyżej wymienionej.

4. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby sumę potrzebną na wypłacenie drugiej raty rzeczonej subwencyi w kwocie 25.000 złr. wstawił w preliminarzu budżetu na rok 1894 w dziale wydatków nadzwyczajnych.

W rozprawie ogólnej przemawiają:

P. Kułaczkowski, p. Teliszewski, p. Stan. hr. Badeni, p. Antoniewicz, i powtórnie p. Stan. hr. Badeni.

Przemawia sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Komitetowi powszechnej wystawy krajowej w r. 1894 we Lwowie odbyć się mającej, przyznaje się subwencya z funduszów krajowych na ogólne cele tej wystawy w sumie 50.000 zł.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy punkt wniosku komisyi.

Sprawozdawca czyta:

Suma ta wypłacona będzie Komitetowi wystawy w dwóch ratach, a mianowicie w r. 1893 i w r. 1894.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy punkt wniosku komisyi.

Sprawozdawca czyta:

Przyznaje się Wydziałowi krajowemu kredyt dodatkowy na rok 1893 w sumie 25.000, celem wypłacenia pierwszej raty subwencyi powyżej wymienionej.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy punkt wniosku komisyi.

Sprawozdawca czyta:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby sumę potrzebną na wypłacenie drugiej raty rzeczonej subwencyi w kwocie 25.000 zł. wstawił w prelimi-

narz budżetu na rok 1894 w dziale wydatków nadzwyczajnych.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy punkt wniosku komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi podatkowej o wniosku p. Skałkowskiego względem postępowania c. k. władz skarbowych przy egzekwowaniu podatków i innych należytości urzędowych.

Sprawozdawca p. Skałkowski, uwolniony od czytania sprawozdania czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwaiić:

I. Wzywa się c. k. Rząd, aby polecił władzom skarbowym przy egzekucyach przestrzegać najściślej postanowień ustawy państwowej z d. 10. czerwca 1887 Nr. 74 Dz. pr. p. i innych przepisów prawnych o przedmiotach wyjętych z pod egzekucyi.

II. Wzywa się ponownie c. k. Rząd, aby polecił c. k. władzom skarbowym przy wymiarze należytości prawnych uwzględniać z urzędu te przepisy, które wpływają na obniżenie wymiaru, tudzież przed prawomocnością wymiaru nie ściągać należytości w drodze egzekucyi.

III. Wzywa się ponownie c. k. Rząd, aby przedłożył do konstytucyjnego traktowania projekt ustawy o należytościach, systematycznie opracowany, uwzględniając przy tem potrzebę uproszczenia postanowień prawnych i ulżenia ludności.

IV Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przedstawił w odpowiedni sposób J. E. p. Namiestnikowi, jako Prezydentowi krajowej Dyrekcyi skarbowej, tudzież J. E. p. Ministrowi Skarbu sytuacyę ekonomiczną kraju, zagrożoną w wysokim stopniu przeciążeniem podatkowem, wykazując zarazem naglącą potrzebę uczynienia zadość żądaniom Sejmu, w rezolucyach pod I. II. III. objętym.

Marszałek obejmuje przewodnictwo.

Przemawia p. Weigel.

Przemawia p. Włodzimierz Kozłowski.

Przemawia p. Huryk.

Przemawia c. k. Komisarz rządowy Radca dworu: Włodzimierz hr. Łoś.

Przemawia p. Abrahamowicz.

Przemawia p. Męciński.

P. Włodzimierz Kozłowski ustępuje pierwszeństwa głosu na rzecz p. Chrzanowskiego.

Przemawia p. Chrzanowski.

Marszałek zwraca uwagę, że zapisani są jeszcze do głosu posłowie: Włodzimierz Kozłowski i Teliszewski, że przemawiać ma jeszcze sprawozdawca, poczem dopiero nastąpi rozprawa szczegółowa, a w obec spóźnionej pory sądzi, że należy dzisiejsze posiedzenie zamknąć i dalszą rozprawę do następnego posiedzenia odłożyć.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania zgłoszonych do laski marszałkowskiej wniosków i interpelacyi.

Sekretarz p. Wiktor odczytuje następujący wniosek:

W myśl §. 10. ustawy z dnia 9. marca 1889 l. 30 Dz. u. p. o ulgach należytościowych przy konwersyach długów hipotecznych, tracą postanowienia §§. 2. i 3. tejże ustawy moc obowiązującą z końcem roku 1893.

Wobec okoliczności, że w kraju naszym istnieje dotąd bardzo znaczna ilość długów hipotecznych oprocentowanych po $4^{1}/_{2}$%, 5% i wyżej — i gdy zatem w najbliższej przyszłości spodziewać się można bardzo mnogich konwersyi na pożyczki 4%-we, stawiam

w n i o s e k:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w drodze ustawodawczej wyjednał przedłużenie mocy obowiązującej §§. 2. i 3. ustawy z dnia 9. marca 1889 l. 30 Dz. u. p. na lata dalsze.

Lwów, dnia 15. maja 1893.

J. Męciński w. r.

Wiktor, Tadeusz Langie, M. Rey, Z. Dembowski, S. Koziebrodzki, Skałkowski, Trzecieski, J. Stadnicki, Madeyski, Zdzisław Skrzyński, Barański, Paszkowski, Albin Rayski, Fr. Jędrzejowicz, Marchwicki, Czaykowski, Borkowski, Polanowski, Niezabitowski, Ed. Micewski, W. Gnoiński, A. Jędrzejowicz, St. Tarnowski, Schnell, Pilat, Sala, G. Romer, Zoll, St. Tarnowski junior.

Marszałek oświadcza, że z wnioskiem tym postąpi stósownie do postanowień regulaminu.

Sekretarz p. Wiktor czyta następujący wniosek:

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył projekt organizacyi praktycznych szkół rolniczych dla włościan.

Lwów, dnia 15. maja 1893.

Tadeusz Langie w. r.

Polanowski, Schnell, Barański, Tyszkowski, Borkowski, W. Gnoiński, Sala, Tyszkiewicz, G. Romer, St. Stadnicki, Onyszkiewicz, J. Męciński, Skałkowski, St. Tarnowski, W. Struszkiewicz, Dydyński, St. Brykczyński, Zamoyski, Rey, Trzecieski, Gniewosz, Z. Dembowski, Niezabitowski, M. Torosiewicz.

Marszałek oświadcza, że z wnioskiem tym postąpi stósownie do postanowień regulaminu.

Sekretarz p. Trzecieski czyta następujące interpelacye do c k. Rządu:

Interpelacya

do JW. Pana Komisarza rządowego.

Rezolucyą c. k. Sądu powiatowego w Baligrodzie z dnia 30. września 1892, l. 4034 skazanych zostało czterech gospodarzy ze Studennego, mianowicie Stefan Bumbara, Iwan Wasylków, Fedor Hanczara i Dmytro Fesiów za nieuporządkowanie stanu hipotecznego ich gruntów w myśl ustawy z dnia 23. maja 1883 Nr. 82 Dz. p. p., każdy na zapłacenie grzywny po 3 zł.

O tem zarządzeniu, w myśl obowiązujących przepisów uwiadomioną została c. k. powiatowa Dyrekcya Skarbu w Sanoku.

Ponieważ zasądzeni usprawiedliwili pozew przed c. k. Sądem, iż uporządkowanie stanu hipotecznego ich gruntów w zakreślonym terminie nie mogło nastąpić, uwolnił ich tenże c. k. Sąd rezolucyą z dnia 19. stycznia 1893 l. 149 od zapłacenia nałożonej grzywny i o tem także c. k. powiatową Dyrekcyę Skarbu zawiadomił.

Pomimo tego, oraz pomimo, iż c. k. władze skarbowe nie są powołane do ściągania grzywien, przez c. k. Sądy w tego rodzaju sprawach nakładanych, ściągnął c. k. Urząd podatkowy w Lisku z zarządzenia c. k. powiat. Dyrekcyi Skarbu w Sanoku od każdego z zasądzonych powyższe grzywny sądowe.

Z uwagi, że w myśl §. 3. powołanej wyżej ustawy z dnia 23. maja 1883, postępowanie sądowe w sprawach uporządkowania stanu hipotecznego zgodnie z księgami gruntowemi, ma się odbywać według postanowień postępowania dla spraw niespornych i że tem samem nakładane przez Sądy grzywny ściągane być winny w ten sam sposób, jak wszelkie należytości za sądowe czynności t. j. w drodze taks sądowych a więc przez organa Sądu;

Z uwagi dalej, że powyżej przedstawiony fakt nie jest odosobnionym, lecz, że c. k. powiatowa Dyrekcya Skarbu w Sanoku z doniesieniami sądowemi systematycznie tak samo postępuje, czego dalszym dowodem rezolucye c. k. Sądu powiatowego w Baligrodzie z dnia 10. października 1892, do l. 2.431 i 2434 oraz bolety egzekucyjne c. k. Urzędu podatkowego w Lisku z dnia 20. grudnia 1892 do l. 55/59 i 56/57, według których c. k. Sąd powiatowy zarządza ściągnięcie grzywien przez swoje organa od włościan z Kielczawy: Wasyla Kucaby, Hrycia Lanika, Iwana Barańczyka, Maryi Barańczyk, Andrucha Paraski, Ołeny Lanik, a nadto c. k. władze skarbowe zarządzają ściągnięcie tych samych kar przez swojego egzekutora, jakoteż więcej podobnych faktów podpisanemu znanych;

Z uwagi wreszcie, że taki sposób podwójnej egzekucyi naraża ludność na znaczne koszta i przykrości — podpisany zapytuje c. k. Rząd:

1) Czyli znanym Mu jest praktykowany w obrębie c. k. powiatowej Dyrekcyi skarbu w Sanoku sposób postępowania z odezwami c. k. Sądu zawiadamiającemi tę władzę o nałożeniu grzywien na strony w myśl ustawy z 23. maja 1883 Nr. 82 Dz. p. p.

2) Czy i jakie kroki zamierza Wys. Rząd przedsięwziąć, aby ten nieprawidłowy sposób uchylić?

We Lwowie, dnia 14. maja 1893.

Józef Wiktor w. r.
jako interpelujący.

J. Męciński, Tadeusz Langie, Dembowski, Skałkowski, Trzecieski, Gniewosz, Kramarczyk, Stręk, M. Torosiewicz, Mizia, Palch, Huryk, Potoczek, Paszkowski, Raczyński, Szeliski.

Interpelacya
do c. k. Komisarza rządowego.

Na kolei Karola Ludwika obecnie państwowej na przestrzeni między Rzeszowem a Tarnowem, kanały, które przeprowadzone są popod koleją, znajdują się po większej części w bardzo zaniedbanym stanie. Kanały te służyć mają nietylko dla odpływu wody, ale stanowią zarazem środek komunikacyjny dla tych gmin i obszarów dworskich, którym kolej przecięła grunta, tymczasem co roku na wiosnę przy tajaniu śniegów potrzeba dwa i trzy tygodnie wyczekiwać, nim nagromadzone błoto naschnie i niczem się do odciętych gruntów z nawozem przedostać można. Kilkakrotne prośby do Świetnej Dyrekcyi kolejowej we Lwowie pożądanego skutku nie odniosły i nieraz komisya kolejowa na zażalenie z kwietnia przybyła w czerwcu, gdy już błoto namulone doskonale wyschło.

Zważywszy, że spóźnione wiosenne zasiewy przyczyniają stratę gospodarzom, których grunta są przez kolej przecięte, zważywszy, iż ten stan rzeczy pomimo przyrzeczeń komisyi rządowej przy budowie drugiego toru się pogorszył, bo kanały się jeszcze przedłużyły;

zważywszy, iż w myśl ustawy drogowej władze polityczne obowiązane są na drogach, które w pewnej miejscowości stanowią jedyny środek komunikacyjny zarządzić, co należy, aby komunikacyą utrzymać nieprzerwaną i mają obowiązek czuwania, aby przez zaniedbanie drogi bezpieczeństwo osób i własność nie cierpiały;

zważywszy, iż według orzeczenia Trybunału administracyjnego z 30. stycznia 1884 L. 228. & 2.004. przedsiębiorstwo kolei żelaznej, więc w danym wypadku państwo, obowiązane jest do wynagrodzenia wszelkich szkód przez nie spowodowanych i sprawy tego rodzaju należą do władz administracyjnych.

Zapytujemy pana Komisarza rządowego, czy Wysoki Rząd nie uważałby za stosowne zarządzić, co należy, aby sklepione przejazdy przeprowadzone w poprzek kolei żelaznych, które są własnością państwa, były utrzymywane w takim stanie, iżby nie były powodem szkód dla rolników i żeby zgodnie ze swem przeznaczeniem służyły jako środek komunikacyjny.

Lwów dnia 14. maja 1893.

Interp. Wojciech Stręk w. r.

Potoczek, Kramarczyk, Okuniewski, Teliszewski, Romańczuk, Dr. Sawczak, Rożankowski, Hamorak, Klemensiewicz, Barabasz, Huryk, Dr. Midowicz, Ałbin Rayski, Dr. Olpiński, Żardecki.

Interpelacya
do Jaśnie Wielmożnego Pana c. k. komisarza rządowego we Lwowie.

Ponieważ znów obecnie nadchodzą od włościan z powiatu Ropczyckiego, jako to z gmin Olchowy, z Sielca, z Przedmieścia, z Cierpisa skargi i zażalenia, iż c. k. Starostwo w Ropczycach nakazuje przymusowo, aby włościanie tego powiatu bezwarunkowo żadnych nawozów przy swoich zabudowaniach nie trzymali, ale je natychmiast w pole wywozili.

Gdy jednakże zważywszy, iż każdy gospodarz po wywiezieniu zimowego obornika w pole zaorał swój grunt, jaki po rocznych zasiewach mu pozostał a więcej roli darmo leżącej nie posiada.

Dalej zważywszy, iż po zasiewach i orkach wiosennych każdy prawie gospodarz przez całe lato jest obowiązany i musi dla podniesienia swego gospodarstwa wszelki nawóz szanować i zbierać, aby w jesieni przeznaczoną część roli mógł pod oziminy wynawozić, gdyż inaczej nie byłby w stanie gospodarstwa swego utrzymać i rodziny wyżywić.

Dlatego podpisani zapytujemy Pana komisarza rządowego o ile są zgodne i możliwe rozporządzenia takie ze względu na upadek gospodarstw rolnych, i czy ze względów sanitarno-policyjnych nie byłoby dosyć wskazanem i wystarczającem, aby zamiast nawozy stajenne niszczyć, kazać takowe w miejscu zacisznem poza domami, lub poza budynkami, stajnią, czy oborą w zagłębionem miejscu równo rozłożyć i takowe warstwą ziemi zasypać, a tylko wszelkie nieczyste ścieki gnojownie tuż przed samemi domami mieszkalnymi usunąć kazać.

Lwów dnia 15. Maja 1893.

Interpelujący;
Wojciech Stręk w. r.

Kramarczyk, Mizia, Potoczek, Okuniewski, Teliszewski, J. Romańczuk, Dr. Sawczak, Hamorak, Rożankowski, Klemensiewicz, Barabasz, Huryk, Dr. Midowicz, A. Rayski, Dr. Olpiński, Żardecki.

Marszałek oznajmia, że interpelacye te poda do wiadomości c. k. Komisarza rządowego.

Sekretarz p. Wiktor czyta następującą interterpelacyę do Wydziału krajowego:

Interpelacya
do Świetnego Wydziału krajowego.

Na wniosek komisyi przemysłowej z 30. marca 1892 r. dokładnie uzasadniony i oparty na wniosku krajowej komisyi dla spraw przemysłowych, uchwalonym na jej posiedzeniu 26. lipca 1891 r., powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu swojem z d. 5. kwietnia 1892 r. uchwałę następującą:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby rozpoczął rokowania z c. k. Rządem, o założenie w Tarnopolu instrukcyjnego warsztatu kowalstwa i ślusarstwa maszynowego, utrzymywanego kosztem skarbu państwa z pomocą zasiłków dawanych ze skarbu krajowego i od innych czynników krajowych. Równocześnie poleca Sejm Wydziałowi krajowemu, aby rokował z Radami powiatów przyległych Tarnopolowi i Radą gminną Tarnopola o zobowiązanie się do dawania zasiłków dla założenia i utrzymania wzorowego warsztatu kowalstwa i ślusarstwa maszynowego, w razie gdyby zakład taki Rząd założył i utrzymywał w Tarnopolu kosztem po części skarbu państwa".

Po upływie pół roku od powzięcia przez Wysoki Sejm powyższej uchwały, komisya budżetowa, roztrząsając we wrześniu 1892 zaprojektowany przez Wydział krajowy budżet na r. 1893 a między innemi budżet wydatków i dochodów szkół przemysłowych zawodowych i warsztatów wzorowych, przekonała się, że Wydział krajowy nie poczynił jeszcze żadnych, nawet przygotowawczych kroków do wykonania powyższej uchwały Wysokiego Sejmu. Przeto komisya budżetowa przytoczywszy powyższą uchwałę Wysokiego Sejmu w sprawozdaniu swojem o rubryce XVI. budżetu wydatków przeznaczonych dla podniesienia rękodzielnictwa i przemysłu krajowego, a w sprawozdaniu przedłożonem Wysokiej Izbie 24. września 1892, przedstawiła:

„Wydział krajowy nie rozpoczął dotychczas wzmiankowanych rokowań, mianowicie nie przedstawił jeszcze rządowi żądania Sejmu założenia w Tarnopolu wzorowego warsztatu kowalstwa i ślusarstwa maszynowego, który to warsztat instrukcyjny utrzymywałby skarb państwa z pomocą zasiłków dawanych ze skarbu krajowego i przez czynniki miejscowe. Komisya krajowa dla spraw przemysłowych i komisya przemysłowa sejmowa wykazały potrzebę i użyteczność dla całej wschodniej części Galicyi, oddalonej od fabryk narzędzi i maszyn rolniczych, takiego instrukcyjnego warsztatu kowalstwa i ślusarstwa maszynowego, któryby kształcił rękodzielników mogących wyrabiać dobre narządzia rolnicze i naprawiać maszyny rolnicze, a Wysoki Sejm uznając to, powziął uchwałę powyżej przytoczoną. Komisya budżetowa przypomina Wydziałowi krajowemu powyższą uchwałę Sejmu, tem słuszniej, że w trzecim dziale tej rubryki XVI., tj. w wydatkach ogólnych na cele szkolnictwa przemysłowego, Wydział krajowy preliminuje (tak jak i w budżecie na r. b.) kwotę 2.500 zł. w dziale wydatków nadzwyczajnych, jako zasiłek na nowe warsztaty wzorowe mające powstać w roku 1893, a komisya budżetowa wniosek ten przedkłada Wysokiemu Sejmowi do uchwały".

Gdy na posiedzeniu Wysokiego Sejmu w dniu 24. września 1892 roku przyszedł pod rozprawy i uchwałę budżet szkół przemysłowych fachowych i sprawozdanie komisyi budżetowej o tym budżecie, poseł Vivien zabrał głos i zwrócił uwagę Wys. Sejmu na przytoczony ustęp sprawozdania o niewykonaniu powyżej przytoczonej uchwały sejmowej co do rokowań z Rządem o założenie w Tarnopolu instrukcyjnego warsztatu kowalstwa i ślusarstwa maszynowego i wyraził nadzieję, że Wydział krajowy zechce się zastósować do polecenia Sejmu. Będąc wówczas sprawozdawcą komisyi budżetowej co do tej rubryki wydatków, odpowiedziałem na tę uwagę posła Viviena, iż obecny na posiedzeniu komisyi budżetowej podczas uchwalania jej sprawozdania, Członek Wydziału krajowego oświadczył, że do polecenia sejmowego zastósuje się Wydział krajowy, skoro tylko będzie miał sposobność wejść w tej sprawie w rokowania z Rządem.

Jednak z ubolewaniem zaznaczyć muszę, iż z wiadomości, które zebrałem w ministerstwie oświecenia oraz od prezesów Rad powiatowych powiatu tarnopolskiego i powiatów sąsiednich, wreszcie na ostatniem posiedzeniu komisyi krajowej dla spraw przemysłowych w dniu 30. kwietnia r. b., przekonałem się dowodnie, iż Wy-

dział krajowy nie rozpoczął jeszcze rokowań ani z c. k. Rządem ani z Radami powiatów przyległych Tarnopolowi o założenie w Tarnopolu instrukcyjnego warsztatu kowalstwa i ślusarstwa maszynowego, utrzymywanego kosztem skarbu państwa z pomocą zasiłków dawanych ze skarbu krajowego i od innych czynników krajowych, słowem, nie rozpoczął czynności zmierzającej do wykonania uchwały sejmowej powziętej przed przeszło rokiem. W sprawozdaniach z czynności Wydziału krajowego nie ma żadnej wzmianki ani o rozpoczęciu wykonania uchwały sejmowej przytoczonej powyżej, ani o przeszkodach opóźniających jej wykonanie.

Przedstawiwszy taki stan tej sprawy dość ważnej dla znacznej części naszego kraju, mamy zaszczyt zapytać się Wydziału krajowego:

1) Jakie przeszkody nie dozwoliły Wydziałowi krajowemu wykonać dotychczas a nawet rozpocząć wykonania powyżej przytoczonej uchwały Wysokiego Sejmu, powziętej przed rokiem, bo 5. kwietnia 1892 roku?

2) Przypominając powyższą uchwałą sejmową i oświadczenie Członka Wydziału w jego imieniu uczynione w 24. września r. z. przytoczone w jego obecności na posiedzeniu sejmowem 24. września r. z., mamy zaszczyt zawezwać Świetny Wydział krajowy do wykonania powyższej uchwały Wysokiego Sejmu.

We Lwowie dnia 13. maja 1893 r.

Leon Chrzanowski w. r.

Koziebrodzki, Szeptycki, Krynicki, Borkowski, Rosenstock, Puzyna, Czartoryski, Gniewosz, Klemens Dzieduszycki, Szeliski, Horodyski, Niezabitowski, Vivien, Skrzyński, M. Torosiewicz, Rey, St. Badeni.

Marszałek oznajmia, że interpelacyę tę zakomunikuje Wydziałowi krajowemu.

W zastępstwie sekretarza czyta p. Okuniewski następujące interpelacye do c. k. Rządu:

Interpelacya
do Wgo c. k. komisarza rządowego.

Pomimo wielokrotnych oświadczeń i zapewnień c. k. Rządu w Sejmie o jego przychylności dla uprawnionych interesów i potrzeb Rusinów, wiele c. k. organów, urzędów i władz rządowych ciągle jeszcze nie przestaje odmawiać Rusinom zagwarantowanego im ustawami zasadniczemi równouprawnienia i traktować ich nierównomiernie z innymi mieszkańcami kraju. Dzieje się to i w politycznej administracyi, i w szkolnictwie, i w sądownictwie, i w ogóle prawie na wszystkich polach życia publicznego. Z pomiędzy licznych takich faktów różnego rodzaju, jakie zaszły ostatniemi czasy podają podpisani dzisiaj następujące dwa rodzaje faktów do wiadomości c. k. Rządu:

a) C. k. Starostwa żądają od ruskich urzędów parafialnych przedkładania wykazów młodych ludzi obowiązanych do służby w pospolitem ruszeniu, albo do zwyczajnej służby wojskowej, w języku niemieckim albo łacińskim (Starostwo Rawskie 10. sierpnia 1892 l. 16.229 i 25. sierpnia 1892 l. 17.231), w języku polskim albo łacińskim (Starostwo Przemyślańskie 28. sierpnia 1892 l. 15.847, Starostwo Jarosławskie 1. kwietnia 1893 l. 8.818), w języku „urzędowym“ albo łacińskim (Starostwo Husiatyńskie 10. września 1892), w języku polskim (Starostwo Brodzkie w październiku 1892), w języku polskim, ewentualnie w ruskim, jednakże w tym ostatnim „polskim“ abecadłem, (Starostwo Tarnopolskie 13. października 1892 l. 27.804) i t. d. Już sama różnorodność tych żądań dowodzi, że one wykluczając ruski język, albo przynajmniej ruskie pismo, nie opierają się na prawnej podstawie.

b) C. k. Starostwa traktują w zupełnie przeciwny sposób zgłoszenia z jednego obrządku katolickiego na drugi. Zgłoszenia przejścia z obrządku grecko-katolickiego na rzymsko-katolicki przyjmują bez wszelkiej trudności i natychmiast do wiadomości, zgłoszeń zaś przejścia z obrządku rzymsko katolickiego na grecko-katolicki, chociażby za pośrednictwem przejścia na bezwyznaniowość, nie chcą przyjmować do wiadomości.

N. p. Zgłoszenia przejścia Stefanji Stanisławy Kozaczek z Kobyłowłok z obrządku rzymsko-katolickiego na grecko-katolicki c. k. Starostwo w Trembowli nie przyjęło do wiadomości, uznając przejście z jednego obrządku na drugi w ogóle za niedopuszczalne (26. października 1888 l. 11107). C. k. Starostwo Złoczowskie na oświadczenie Stefana Smolińskiego o przejściu swojem i swoich swoich synów na bezwyznaniowość celem przejścia na obrządek grecko-katolicki nie dawało żadnej odpowiedzi przez czas przeszło 7 lat,

a na powtórne jego zgłoszenie reskryptem z dnia 10. kwietnia 1893 l. 36.448 odmówiło przyjęcia do wiadomości tego przejścia. Przeciwnie zgłoszenia przejścia Jakima Jawnego z synem z Chodaczkowa wielkiego z obrządku grecko-katolickiego na rzymsko-katolicki c. k. Starostwo Tarnopolskie dnia 18. stycznia 1892 przyjęło do wiadomości, a c. k. Namiestnictwo zatwierdziło tę decyzyę. Tak samo c. k. Starostwo Borszczowskie przyjęło do wiadomości przejście z obrządku grecko-katolickiego na rzymsko-katolicki Maryi Tkacz-Żukowskiej i Anny Żukowskiej pismem z dnia 28. stycznia 1893 l. 783. Takie nierównomierne traktowanie obu obrządków poniża obrządek grecko-katolicki, obraża uczucia przynależnych do tego obrządku i otwiera szerokie pole wszelkich agitacyi, szkodliwych nawet dla spokoju publicznego.

Podpisani zapytują c. k. Rząd:

1. Czy znane są jemu te fakta nielegalnego i nierównomiernego postępowania c. k. Starostw, zwracającego się konsekwentnie zawsze przeciw Rusinom i przeciw grecko-katolickiemu obrządkowi?

2. Co zamierza c. k. Rząd uczynić, ażeby zabezpieczyć równouprawnienie ruskiego języka i grecko-rzymskiego obrządku i doprowadzić do bezstronnego i równomiernego postępowania c. k. władz rządowych względem Rusinów?

Lwów dnia 15. Maja 1893.

J. Romańczuk w. r.

Teliszewski, Dr. Sawczak, Herasymowicz, Korol, Dr. Okuniewski, Siczyński, Hamorak, Rożankowski, Huryk, Barabasz, Antoniewicz, Sirko, Kułaczkowski, Dr. Olpiński, Ochrymowicz.

Interpelacya

do Wgo P. c. k. komisarza rządowego.

W Widynowie, w powiecie śniatyńskim, od dłuższego czasu jest wójtem p. Schnirch, tamtejszy dziedzic, razem z zastępcą Matwijem Berłatem, swoim poplecznikiem i z asesorami tudzież radnymi, po większej części sługami dworskiemi.

Dosyć niewyraźne indywiduum Mikołaj Jędrzejowski jest tam pisarzem.

P. Schnirch, niemiec czerniowiecki, rzadko przebywa w Widynowie, to też w jego zastępstwie rządzi gminą Matwij Berłat. Ta Zwierzchność gminna dojadła już Widynowcom do żywego, bo też nadużywała ona nie mało swojej władzy celem zniewalania ludzi do roboty na łanach dworskich, a w dodatku Matwij Berłat sprzeniewierzał majątek gminny, co dało powód do śledztw sądowych i dyscyplinarnych przeciw niemu.

Liczne akta dyscyplinarne leżą jednak latami nie załatwione w Radzie powiatowej, dzięki przychylności p. Marszałka Mojsy.

Przeciw pisarzowi Jędrzejowskiemu prowadzi się obecnie śledztwo sądowo-karne o różne oszustwa.

Na wiosnę 1892 odbyły się nowe wybory do Rady gminnej w Widynowie. Około 300 ludzi stanęło do urny wyborczej, i prawie wszystkiemi głosami przeciw 30 dworskim wybrano zupełnie nową Radę, sładającą się z młodych piśmiennych i trzeźwych gospodarzy. Przy tych wyborach był także obecnym komisarz Starostwa śniatyńskiego.

Ale partya dworska wniosła protest przeciw temu wyborowi, motywując go tem, że wybory nie zostały na 8 dni naprzód ogłoszone. Upadająca Zwierzchność gminna potwierdziła to i wybory zniesiono.

Rozpisano nowe wybory na dzień 5. siepnia 1892. Teraz już Zwierzchność gminna wcale nikomu ze swoich przeciwników nie dała znać o wyborach. Nawet komisarz rządowy nie przyjechał, ażeby nie zwrócić uwagi, i tak zeszło się coś 30 i kilku dworskich popleczników, i wybrali siebie tudzież znowu swego pana Schnircha. Pisarz Jędrzejowski podrobił cały akt wyborczy, powpisywał n. p. jako głosujących urzędników stacyi kolejowej w Widynowie, którzy nietylko, że przy tem głosowaniu wcale nie byli obecnymi, ale nawet o odbywających się wyborach żadnej wiadomości nie mieli.

Przeciw tym wyborom wniosła gmina protest do Namiestnictwa, ale dzięki fałszywej relacyi Zwierzchności gminnej w Widynowie, tudzież przedstawieniu sprawy przez c. k. Starostwo w Śniatynie, które przesłuchało 4 świadków w tej sprawie, c. k. Namiestnictwo nie uwzględniło tego protestu, o czem Starostwo intymatem z dnia 12. stycznia 1893 l. 464 protestujących zawiadomiło.

Intymat ten jednak doręczył pisarz gminny Jędrzejowski protestującym nie zaraz, ale aż 30. marca 1893. a tymczasem doniósł oszukańczym sposobem do c. k. Starostwa, że doręczenie nastąpiło 23. stycznia 1893. Przez takie sfałszowa-

nie dokumentu publicznego odjęto protestującym możność zażalenia do Trybunału administracyjnego, co też było i celem partyi dworskiej.

Ponieważ relacya Zwierzchności gminnej do c. k. Starostwa w Śniatynie była absolutnie fałszywa, a oprócz tego pokazało się, że 4 świadków, których starostwo w tej sprawie przesłuchiwało,. pisarz Jędrzejowski i zastępca wójta Berłat do fałszywego zeznania przed Starostwem namówił, przeto c. k. Prokuratorya Państwa w Kołomyi wniosła przeciw Mikołajowi Jędrzejowskiemu, Matwijowi Berłatowi, Symenowi Garwatykowi, Iwanowi Kochlukowi, Hryćkowi i Iwanowi Aronciom przed c. k. Sąd powiatowy w Śniatynie oskarzenie o przestępstwo z §. 461 u. k., popełnione przez wprowadzenie Władz politycznych w błąd przez fałszywe zeznanie na szkodę praw wyborczych członków gminy. Do rozprawy na dzień 5. maja 1893, powołano 40 świadków, którzy mieli potwierdzić, że nigdy żadnego ogłoszenia wyborów nie było, że pisarz i wójt Berłat namówili świadków do fałszywego zeznania. Do rozprawy stanął jako funkcyonaryusz prokuratoryi c. k. praktykant konceptowy Namiestnictwa, Zadurowicz, ten sam, który przeprowadził w Starostwie dochodzenie w tej sprawie wyborczej i zdawał relacye do c. k. Namiestnictwa.

Zaledwie sędzia Bohusiewicz przesłuchał podsądnych, zwrócił się pan praktykant konceptowy Zadurowicz do sędziego z prośbą o udzielenie mu głosu, a gdy go otrzymał, oświadczył: „Jako oskarzyciel publiczny cofam oskarzenie przeciw wszystkim z tej przyczyny, że wedle ich(!) zeznań nie są oni winnymi!!!“ Tym sposobem pan praktykant konceptowy Namiestnictwa nawet bez przesłuchania chociażby jednego świadka obecnego umożliwił sędziemu Bohusiewiczowi pospieszne wydanie wyroku uwalniającego.

Dodać tu jeszcze należy, że p. praktykant Zadurowicz zwykle do rozprawy nie przychodzi, daje się niemal zawsze zastępować przez podrzędne osoby, tu zaś on umyślnie stawił się chyba tylko na to, ażeby podeptać wszelkie prawa ludzkie i boskie i w dodatku jeszcze sprzeciwić się swojej władzy, której w tej chwili podlegał, boć Prokuratorya Państwa wydała najwyraźniejsze rozporządzenie do funkcyonaryuszy Prokuratoryi, że oni od oskarzeń wniesionych przed Sądy powiatowe nigdy nie śmią odstępować.

Podając te niesłychane fakta do wiadomości Wysokiego c. k. Rządu, jeżeli on o takowych jeszcze nie wie, zapytujemy:

1. Jakie stanowisko zajmie Wysoki c k. Rząd wobec takich wyborów w Widynowie?

2. Jakim sposobem przywróci ciężko w swojej konstytucyjnej swobodzie pokrzywdzonym członkom gminy Widynowa ich prawa?

3. Czy postępek taki pana praktykanta konceptowego Zadurowicza ujdzie jemu bezkarnie a względnie, czy pociągnie Wysokie c. k. Namiestnictwo starostę śniatyńskiego do odpowiedzialności?

Lwów dnia 15. Maja 1893.

Dr. Okuniewski w. r.

Kułaczkowski, Antoniewicz, Siczyński, Dr. Sawczak, Barabasz, Korol, Rożankowski, Herasymowicz, Dr. Olpiński, Mizia, Stręk, Huryk, Teliszewski, J. Romańczuk, F. Kramarczyk, Hamorak.

Marszałek oznajmia, że interpelacyę tę poda do wiadomości c. k. Komisarza rządowego.

Sekretarz p. Wiktor czyta porządek dzienny następnego posiedzenia.

Marszałek zamyka posiedzenie i naznacza następne na dzień 16. maja b. r. godzinę 11 przed południem.

Koniec posiedzenia o godzinie 3 minut 25 po południu.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko *w. r.*

Sekretarze:

J. Trzecieski *w. r.*
J. Wiktor *w. r.*